

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Кафедри етики, естетики та культурології
Навчально-науковий інститут журналістики
Кафедра історії журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з
навчальної роботи
Дмитро НЕЛІПА
« 31 » 08 2022 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
навчально-виховної роботи
Віталій КОРНІЄВ
« 31 » 08 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА
для студентів

галузь знань 06 «Журналістика»
спеціальність 061 «Журналістика»
освітній рівень другий (магістерський)
освітня програма журналістика та медіакомунікації, стратегічні
комунікації, медіакомунікації в бізнесі, бренд-комунікації,
туристична журналістика, цифрові медіа, арт-медіа
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	I
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

на 2024-2025 н. р.

Шевченко В.Е 26.08. 2024

КИЇВ – 2022

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Філософський факультет
Навчально-науковий інститут журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора

з навчально-виховної

роботи

Корнєєв В. М.

«___» _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА
для студентів**

галузь знань
спеціальність
освітній рівень

06 «Журналістика»
061 «Журналістика
другий (магістерський)

освітня програма «Журналістика та медіакомунікації»,
«Стратегічні комунікації», «Цифрові медіа», «Туристична
журналістика», «Правова журналістика», «Арт-медіа»,
«Медіакомунікації в бізнесі»

вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	I
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Пролонговано: на 2023/2024 н.р. *Корнєєв В. М.* «31» 08 2023 р.

Розробники:

Галина ПОДОЛЯН, доцент, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології, Олександр Мелешенко, професор, д. філол. н., професор кафедри історії журналістики

Затверджено на засіданні кафедри етики,
естетики та культурології

« 31 » 08 2022 р.

Зав. кафедри етики, естетики та
культурології

Ірина МАСЛІКОВА
Протокол № 1 від « 31 » 08 2022
р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри історії журналістики

(Наталія
ЖЕЛИХОВСЬКА)
Протокол №   від «   » червня 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол від « 31 » 08 2022 року № 2

Голова науково-методичної комісії (Ірина
МАСЛІКОВА)

(підпис)

(прізвище та

ініціали)

« 31 » 08 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту
журналістики

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії (Анастасія
ВОЛОБУЄВА)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

«29» серпня 2022 року

1. Мета дисципліни – надати студентам цілісне розуміння кола проблематики професійної та корпоративної етики як актуальних галузей знання та практики.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни: 1. **Знати** загальні засади філософсько-етичних засад розуміння моралі, ціннісних орієнтацій, професійної і корпоративної культури та етики, визначальні принципи і стандарти професійної діяльності журналістів. 2. **Вміти** аналізувати інформацію про особливості морально-професійних проблем, обов'язки і деонтологію у професійній діяльності, моральні дилеми, складні морально-психологічні конфліктогенні фактори спільної діяльності у професійній сфері та корпоративній культурі; застосовувати понятійно категоріальний апарат в аналізі соціально-культурних явищ та процесів; виявляти сучасні тенденції розуміння та інтерпретації професійної етики та корпоративної культури, прогнозувати перспективи їх розвитку з урахуванням особливостей професійної діяльності і корпоративної культури в контексті розуміння сучасних цивілізаційних процесів.

3. Володіти елементарними навичками наукового дослідження та управління інформацією; аналізу, критичного відношення та прогнозування перспектив розв'язання соціокультурних, морально-етичних, морально психологічних проблем особистісного розвитку та соціального функціонування.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Професійна та корпоративна етика» належить до переліку обов'язкових дисциплін та викладається у I семестрі магістратури. Навчальна дисципліна сприяє формуванню особистісних компетенцій фахівця, етично освіченого й морально спрямованого у виконанні професійних обов'язків. Етичне знання й етична компетентність є вимогами сучасного суспільства. Підвищення ролі етичної складової у розвитку суспільства, відпрацювання навичок її реалізації у професійній діяльності фахівця визначає актуальність та важливість даної дисципліни, обумовлює розвиток пізнавальних та аналітичних можливостей студентів магістратури, що сприятиме поглибленню їх фахової майстерності та професійної культури, реалізації гуманістичних, етично виважених підходів до організації змісту та характеру професійної діяльності.

Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методологія, основні напрямки та проблематика сучасних досліджень професійної етики та корпоративної культури. Розглядаються процеси формування морального кредо професійної діяльності, досвід втілення у професійній взаємодії єдності морального та фахового регуляторів духовного життя. Володіння майбутніми професіоналами моральними цінностями визначається як культурний капітал, реалізація якого сприятиме соціальній стабільності, громадській згоді та порядку, виступатиме своєрідним механізмом соціального контролю професійної діяльності.

Особлива увага зосереджується на проблемних питаннях сучасних прикладних та професійних практик, що залишаються відкритими для дискусій на нормативному рівні.

4. Завдання (навчальні цілі):

надати студентам цілісну систему знань про сучасні дослідження професійної та корпоративної етики, основну проблематику, дослідницькі підходи та методи вивчення різноманітних видів професійної етики. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й вміння

використовувати їх у вирішенні конкретних аналітичних і дослідницьких завдань щодо моральних колізій в сучасних практиках, надаючи неупереджену експертну оцінку досліджуваним явищам.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-5. Вміння виявляти та вирішувати проблеми.

ЗК-9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. **Фахові компетентності спеціальності (ФК):**

ФК-2. Здатність критично осмислювати проблеми у професійній діяльності чи дослідницькій роботі на межі предметних галузей.

ФК-7. Здатність показувати свою відповідальність за розвиток професійного знання і практик та давати оцінку стратегічному розвитку команди.

. Результати навчання за дисципліною:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

<i>Результат навчання</i> (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація *; 4. автономність та відповідальність *)		<i>Методи викладання і навчання</i>	<i>Методи оцінювання</i>	<i>Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни</i>
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	предмет, методи, завдання, теоретичні основи, причини формування професійно-етичних досліджень, що склалися в сучасних гуманітарних науках	<i>Лекція,</i>	<i>підсумкова контрольна робота</i>	5
1.2	критерії розрізнення прикладної, професійної та корпоративної етики	<i>Лекція, семінарське заняття</i>	<i>підсумкова контрольна робота</i>	5
1.3	принципи морально-нормативного забезпечення різноманітних професійних сфер	<i>Лекція</i>	<i>самостійна письмова робота, підсумкова контрольна робота</i>	5

*заповнюється за необхідністю, наприклад для практик, лабораторних курсів тощо.

2

1. 4	зв'язок між професійною культурою та професійною мораллю як основою професійної етики	<i>Лекція</i>	<i>самотійна письмова робота,</i>	5
1. 5	методи та механізми розв'язання основних моральних дилем сучасних практик	<i>Лекція, семінарське заняття</i>	<i>самотійна письмова робота</i>	10
1. 6	засоби і прийоми подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами корпоративної етики	<i>Лекція</i>	<i>самотійна письмова робота</i>	10
	Вміти:			
2. 1	демонструвати знання спеціалізованої літератури із прикладної, професійної та корпоративної етики	<i>Лекція, семінарське заняття</i>	<i>самотійна письмова робота, підсумкова контрольна робота</i>	5
2. 2	кваліфіковано виявляти моральні конфлікти в конкретних ситуаціях практичної діяльності	<i>Лекція, семінарське заняття</i>	<i>самотійна письмова робота</i>	5

2. 3	аргументовано вибирати рішення щодо відкритих дилемних моральних проблем	<i>Лекція, семінарське заняття</i>	<i>самостійна письмова робота</i>	10
2. 4	давати експертну оцінку мотивів, норм, ціннісних орієнтирів професійної поведінки та діяльності;	<i>Лекція, семінарське заняття</i>	<i>самостійна письмова робота</i>	5
2. 5	формуванню потенційно перспективні шляхи виходу із складних морально професійних чи морально психологічних ситуацій	<i>Лекція, семінарське заняття</i>	<i>самостійна письмова робота</i>	5
	Комунікація:			
3. 1	вести етичний теоретичний дискурс щодо актуальних питань соціальної моральної практики	<i>Лекція, семінарське заняття</i>	<i>самостійна письмова робота</i>	5
3. 2	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет ресурсів, читання новітньої філософської літератури для підготовки до семінарських занять та написання самостійних робіт	<i>Семінарське заняття</i>	<i>самостійна письмова робота</i>	5
3. 3	презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді	<i>Семінарське заняття</i>	<i>самостійна письмова робота</i>	5

3

	доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів			
	Автономність та відповідальність:			
4. 1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із відповідних досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	<i>Семінарське заняття</i>	<i>самостійна письмова робота</i>	5

засвоєння матеріалу з усіх частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складається із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні відповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарських заняттях), 2) самостійну роботу (написання есе, аналітичних оглядів проблем професійної діяльності і рекомендованої літератури, презентацій), 3) контрольну роботу. Всі види робіт в семестрі складають в підсумку:

- можливий максимум 80 балів
- необхідний мінімум 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати тему усно при наявності конспекту(матеріалів) підготовки.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі – РН 1.1, 1.2, 1.3, 2.1, 4.2 – 12/20 балів.

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової

5

контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання. Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для отримання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в усній формі (за наявності конспекту підготовки) та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить заняття.

Отже, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота	Семестрова кількість балів	
	Min – 48 бали	Max – 80 балів

Семінарські заняття	<p>ОПП «Журналістика та медіакомунікації», ОПП «Медіакомунікації в бізнесі», ОПП «Бренд комунікації», ОПП «Туристична журналістика» Усна відповідь і участь у дискусіях</p> <p>ОПП «Стратегічні комунікації» Усна відповідь і участь у дискусіях</p> <p>ОПП «Арт-медіа», Усна відповідь і участь у дискусіях</p> <p>ОПП «Цифрові медіа» Усна відповідь і участь у дискусіях Вирішення практичних ситуативних завдань, аналіз етичних дилем</p>	<p>«4» x 4 = 16 «1» x 2 = 2</p> <p>«5» x 3 = 15 «1» x 3 = 3</p> <p>«4» x 3 = 12, «3» x 2 = 6</p> <p>«3» x 3 = 9</p> <p>«3» x 3 = 9</p>	<p>«5» x 6 = 30</p> <p>«5» x 6 = 30</p> <p>«6» x 5 = 30</p> <p>«5» x 3 = 15</p> <p>«5» x 3 = 15</p>
Завдання до	До тем 1–4 самостійна	«3» x 5 = 30	«10» x 5 = 50

6

самостійна робота	робота (написання есе, аналітичні огляди проблем професійної діяльності, конспект рекомендованої літератури, презентації) (Додаток самостійної роботи студента)		
Підсумкова контрольна робота	До тем 1–4	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

1. Усна відповідь:

6-5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

4 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

3-2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності; 1 бал – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

ОПП «Цифрові медіа»

Вирішення практичних ситуативних завдань, аналіз етичних дилем:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу;

4 бали – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності;

3-2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності; 1 бал – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

7

2. Доповнення / дискусія:

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне,

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

3. Самостійна робота:

10 балів – студент у повному обсязі володіє обраним матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває суть обраної теми, демонструє самостійність аналізу;

9-7 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності;

6-4 бали - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності в інтерпретації тематики, робота містить певні недоліки;

3 бали - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст означеної теми. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє несамостійність у виконанні завдань.

4. Підсумкова контрольна робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи

15-11 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності.

10-6 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

5-0 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє несамостійність у виконанні завдань.

Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
<i>Частина 1. Історико-теоретичні засади професійної та корпоративної етики</i>				
1	Тема 1. Історико-теоретичні засади етики як «практичної філософії»	2		10
2	Тема 2. Прикладна етика як напрям сучасних етичних досліджень			
3	Тема 3. Соціально-філософські виміри професійної етики			
4	Тема 4. Корпоративна культура в соціально-трудовах відносинах			
<i>Частина 2.</i>				

ОПП «Журналістика та медіакомунікації», ОПП «Арт-медіа», ОПП «Туристична журналістика», ОПП «Бренд-комунікації»				
5	Тема 5. Мета, функції професійної етики й моралі журналіста.	2	2	5
6	Тема 6. Норми корпоративної етики журналіста. Етика комунікаційника в час війни.			5
7	Тема 7. Дотримання етичних норм під час вербального або невербального спілкування. Права журналіста.			5
ОПП «Арт-медіа»				
5	Тема 5. Журналістська етика як специфічна галузь професійної етики. Джерела журналістської етики.	2	2	5
6	Тема 6. Журналістська мораль та етика.			5
7	Тема 7. Інформаційні права журналіста.			5
	Тема 8. Мережева етика журналіста. Журналістський етикет.			
ОПП «Стратегічні комунікації»				
5	Тема 5. Професійна та корпоративна етика в структурі журналістики та соціальних комунікацій	4	6	5
6	Тема 6. Професійна та корпоративна етика в особливі періоди			5
ОПП «Цифрові медіа». Практика застосування етичних норм у цифрових медіа				

5	Тема 5. Професійні стандарти журналістики. Етико-правові аспекти діяльності журналістів онлайн медіа	2	2	5
6	Тема 6. Етичні дилеми в цифровому просторі.			5
7	Тема 7. Етика та саморегуляція медіа в умовах війни			5

8	Тема 8. Корпоративна етика та культура медіаредакцій			5
ОПП «Медіакомунікації в бізнесі»				
5	Тема 5. Професійна етика стратегічного комунікаційника. Міжнародні та українські документи (етичні кодекси, декларації). Етичні засади і практика. Етика медіакомунікаційника в час війни.	2	2	5
6	Тема 6. Етика і бізнес. Етична культура та інноваційність. Етичне лідерство. Етичний клімат, етична поведінка.			5
7	Тема 7. Етика корпоративної комунікації. Етика нетворкінгу. Діловий етикет та нетикет (внутрішній і зовнішній)			5
8	Тема 8. Бізнес-savoir-vivre у країнах Європи. Есей «Міжкультурна комунікація» як проблема в роботі медіакомунікаційника			5
	<i>Підсумкова контрольна робота</i>	2		
	ВСЬОГО	18	10	60

Загальний обсяг год. **90**, в тому числі

Лекцій – **18 год.**

Семінарських занять – **10 год.**

Консультацій – **2 год.**

Самостійна робота становить – **60 год.**

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

Журналістська етика: Посібник для підготовки до державного іспиту / за ред. В. П. Мостового та В. В. Різуна. Київ, ТзОВ «ЗН УА», 2014. 224 с. Етика. Естетика: навч. посіб./ за наук. ред.. Панченко В. І. Київ: «Центр учбової літератури», 2014.

К

у

Кузнецова О. Д. Професійна етика журналіста: посібник. Львів: ПАІС, 2007. 246

з

с.

Малахов В. А. Етика спілкування: навч. посіб. Київ: Либідь, 2006.

н

. Основи етики управління. Харків, 2009.

. Прикладна етика: навч. посіб./ за наук. ред. В. І. Панченко Київ, 2012. .

Теоретичні проблеми сучасної етики: навч. посіб. для студ. ВНЗ / [Т. Г. Аболина, І. В. Васильєва, А. М. Єрмоленко та ін.]. 2-ге переробл. та доповн. Київ: ВД «Авіцена», 2013.

Практикум із журналістської етики: навч. посіб. / передм. В. П. Мостового. В. Ф. Іванов, С. В. Штурхецький ; під ред. проф. В. Ф. Іванова. Київ : Видавець О. Зень, 2012. 320 с.

Професійна та корпоративна етика: навч. посібн. В. Г. Нападиста, О. В. Шинкаренко, М. М. Рогожа та ін. наук ред. В. І. Панченко. Київ: Вид. ВПЦ «Київський університет», 2019.

Додаткова:

ОПП «Журналістика та медіакомунікації», ОПП «Туристична журналістика», ОПП «Бренд-комунікації»

Аболина Т. Г. Прикладная этика: статус, проблемы, перспективы // Соціальна етика: теоретичні та прикладні проблеми. Збірник статей. Київ, 2010. 2.

Бистрицький Є., Зимовець Р., Пролєєв С. Комунікація і культура в глобальному світі. Київ, 2020.

Друкер П. Виклики для менеджменту ХХІ ст. Київ, 2020.

Єрмоленко А. М. Соціальна етика та екологія. Київ, 2010.

Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технічної цивілізації. Київ, 2001.

Котлер Ф. Маркетинг 4.0. Від традиційного до цифрового. Київ, 2019. Крістіанс К. Г., Факлер М., Річардсон К. Б. та ін. Медіаетика: практичні випадки моральні міркування. Львів, 2014.

8. Макінтайр Е. Після чесноти: дослідження з теорії моралі / пер. з англ. Київ: Дух і літера, 2002. 436 с.

ОПП «Стратегічні комунікації»

1. Глобальна хартія етики для журналістів: <https://ruj.ru/site/public/files/29/28448-dd45d2d6380d8b12f681181a8f1d3e93.pdf>

2. Етичний кодекс університетської спільноти:

<http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>

3. Рекомендації Комісії з журналістської етики щодо інформації, яку не можна розголошувати в медіа під час воєнного стану:

<https://cje.org.ua/statements/rekomendatsii-komisii-z-zhurnalistskoi-etyky-shchodo-informatsii-iaku-ne-mozhna-rozgholoshuvaty-v-media-pid-chas-voiennoho-stanu/>

4. Рекомендації для журналістів від Управління зв'язків з громадськістю ЗСУ: <https://cje.org.ua/library/vazhlyva-informatsiia-dlia-zhurnalistiv-vid-upravlinnia-zv-iazkiv-z-hromadskistiu-zsu/>

5. Рекомендації Комісії з журналістської етики щодо словника воєнного часу: <https://cje.org.ua/statements/rekomendatsii-komisii-z-zhurnalistskoi-etyky-shchodo-slovnyka-voiennoho-chasu/>

6. Рішення Комісії з журналістської етики щодо скарги на ТОВ «5 канал» через використання фрази-відповіді українських солдатів з острова Зміїний: <https://cje.org.ua/complaints/shchodo-skarhy-na-tov-5-kanal-cherez-vykorystannia-frazy-vidpovid-ukrainskykh-soldativ-z-ostrova-zmiinyy/>
7. Рішення Комісії з журналістської етики щодо поведінки Фахрудіна Шарафмала в ефірі телеканалу«24»: <https://cje.org.ua/complaints/shchodo-povedinky-fakhrudina-sharafmala-v-efiri-telekanalu-24/>
8. Рішення Комісії з журналістської етики щодо матеріалу Інтернет-видання «ВСІМ» про репортаж з бомбосховища: <https://cje.org.ua/complaints/shchodo-materialu-internet-vydannia-vsım-pro-reportazh-z-bomboskhovyshcha/>
9. Тези Ганни Маляр, заступниці Міністра оборони України з дискусії «Інформаційний фронт: як працювати якісно та безпечно для країни», яку організувала Комісія з журналістської етики: <https://cje.org.ua/news/pid-chas-viyny-zhurnalistam-ne-potribno-provodyty-faktchekinh-ofitsiynykh-zaiav-viyskovykh-vidomstv-ukrainy-hanna-maliar-zastupnytsia-ministra-oborony-ukrainy/>
10. Відео-запис лекції Андрія Куликова «Інформаційний фронт: Як медіа можуть допомагати тилу працювати для перемоги?» від 16 березня 2022 року: <https://youtu.be/X0zGvjiz79M>
11. Відео-запис дискусії Андрія Куликова та Отара Довженка «Журналісти на війні: Як допомагати фронту та не зрадити професію?» від 18 березня 2022 року: <https://youtu.be/uxeScDy0cg4>
12. Кепшин-відео «Про роботу медіа і журналістів під час дії воєнного стану», що простими словами пояснює Наказ ЗСУ №73 від 3 березня 2022 року https://youtu.be/t0-wBVR73_g
13. Чекмишев Олександр. Про стандарти журналістики і війну: https://drive.google.com/file/d/1lH5TygwH0HUskTQFXdv_92Zd3TYp3y9/view

ОПП «Медіакомунікації в бізнесі»

Основна: (Базова)

1. Етика. Естетика: навч. посіб./ за наук. ред.. Панченко В. І. Київ, 2014.

2. Малахов В. А. Етика спілкування: навч. посібник. Київ, 2006. 3. Основи етики управління. Харків, 2009.

4. Прикладна етика: навч. посіб./ за наук. ред. В. І. Панченко Київ, 2012. 5.

Професійна та корпоративна етика: навч. посібн. В. Г. Нападиста, О. В.

Шинкаренко, М. М. Рогожа та ін. наук ред. В. І. Панченко. Київ, 2019. 7. Teaching Guide for lecturers using the E4J University Modules on Integrity & Ethics https://www.unodc.org/documents/e4j/E4J_Integrity_Ethics_TG_FINAL_2018_1001.pdf

8. Crane, A. & Matten, D. 2004. Business Ethics: A European Perspective, managing corporate citizenship and sustainability in the age of globalization. Oxford University Press.

Додаткова:

1. Бистрицький Є., Зимовець Р., Пролєєв С. Комунікація і культура в глобальному світі. Київ, 2020.

3. Друкер П. Виклики для менеджменту XXI ст. Київ, 2020.
4. Єрмоленко А. М. Соціальна етика та екологія. Київ, 2010.
5. Йонас Г. Принцип відповідальності. У пошуках етики для технічної цивілізації. Київ, 2001.
6. Котлер Ф. Маркетинг 4.0. Від традиційного до цифрового. Київ, 2019.
7. Крістіанс К. Г., Факлер М., Річардсон К. Б. та ін. Медіаетика: практичні випадки моральні міркування. Львів, 2014.
8. Макінтайр Е. Після чесноти: дослідження з теорії моралі / пер. з англ. Київ, 2002. 436 с.

Джерела до огляду

1. <https://www.ethicalsystems.org/corporate-culture/>
2. <https://www.unodc.org/e4j/en/integrity-ethics/module-11/index.html>
3. www.unglobalcompact.org;
<http://www.csreurope.org/>
4. Ethical Culture and Innovativeness Journal of Business Ethics
Journal of Business Ethics, Business Ethics Quarterly; Business Ethics – A European Review; Journal of Psychology, Academy of Management Journal, Administrative Science Quarterly, Journal of Management, Management Review and Society for the Advancement of Management (SAM) journal; Journal of Management and Change / EBS Review; Journal of Baltic Management etc.

ОПП «Арт-медіа»

Основна:

1. Бондаренко І. Журналістська етика: Навчально-методичний посібник для студентів факультету журналістики. Запоріжжя: ЗНУ, 2012. 106 с.
- Журналістська етика: посібник для підготовки до державного іспиту / Авт. кол. За ред. В. Мостового та В. Різуна. Київ, ТЗОВ «ЗН УА», 2014. 224 с.

13

3. Іванов В., Сердюк В. Журналістська етика: підруч. К.: Вища школа, 2007. 237 с.
4. Кузнецова О. Професійна етика журналіста: посіб. Львів: ПАІС, 2007. 246 с.
5. Приступенко Т. Теорія журналістики: Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: навч. посіб. К., 2011. 351 с.

Додаткова:

1. Гринько А. Журналістська етика: від теоретичних засад до практичних рішень (досвід Могилянської школи журналістики). Світові стандарти сучасної журналістики : збірник наукових праць / відп. ред. : Т. Бондаренко, С. Квіт. Черкаси : Видав. Чабаненко Ю., 2010. С. 19–22.
2. До дискусії про журналістську етику: збірник статей / за ред. І. Чемериса, Н. Лігачової, Б. Глухівського. К.: ІЕСП «Республіка», 2002.
3. Іванов В., Афонін Ю. Втручання медіа у приватне життя: межі дозволеного. URL : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/is/2011_14/Ivanov.pdf
4. Колодницька С. Як розпізнати джинсу в Інтернеті. URL: <http://osvita.mediasapiens.kiev.ua/avtor/1652>.
5. Костицький В. Захист суспільної моралі як нова функція демократичної держави. Малий і середній бізнес (Право. Держава. Економіка). 2010. № 3-4. С. 3-12.
6. Кузнецова О. Журналістська етика та етикет: монограф. Львів: Світ, 1998. 412

с.

7. Лизанчук В. Фундаментальні засади стандартів журналістської праці в Україні. Вісник Львівського національного університету. Сер. Журналістика. Вип.27. URL:

http://www.franko.lviv.ua/faculty/jur/publications/visnyk27/Statti27_Lyzanchuk.htm.

8Литвин В. Етичні засади діяльності журналістів у нормативноправових документах України. URL : <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=2322>.

9. Сердюк В. Точка відліку - людина. Дещо про етику в сучасній журналістиці.

URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1097> 10. Тофтул М.

Етика: Навчальний посібник. К.: Видавничий центр "Академія". 2006. 416 с.

14. Юрій М. Етика: підруч. К.: Дакор, 2006. 320 с.